

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 11.09.2020 Accepted/Kabul: 21.09.2021 Published/Yayınlama: 30.10.2021

Müzik Etkinliklerinin Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Becerilerine Etkisi (Sakarya İli Karasu İlçesi Örneği)¹

İsmail Hakkı GAYRETLİ², Sibel ÇOBAN³

Öz

Bu araştırma, devlet ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerin, müziksel etkinliklere katılımlarının sosyal beceri düzeylerine etkisini ortaya koymak amacı ile yapılmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. Araştırmanın evreni Sakarya ili Karasu ilçesi, 6., 7. ve 8. sınıf ortaokul öğrencileridir. Örneklem grubunu ise ilçede bulunan 3 ortaokulun, 6., 7. ve 8. sınıfında öğrenim gören öğrencilerden rastgele seçilmiş 273 (138 kız, 135 erkek) öğrenci oluşturmaktadır. Veriler, 2019- 2020 eğitim öğretim yılı güz döneminde toplanmıştır. Öğrencilerin demografik özelliklerini ve müzik etkinliklerine katılma durumlarını ortaya çıkarmak üzere düzenlenen “Öğrenci Bilgi Formu” ve öğrencilerin sosyal becerilerini belirlemek amacıyla “Sosyal Beceri Ölçeği” uygulanmıştır. Toplanan verilerin istatistiksel analizinde, frekans, yüzde, ortalama ve standart sapma değerleri incelenmiş ve verilerin karşılaştırılmasında t testi ile tek yönlü varyans analizine başvurulmuştur. Sonuçlar % 95 güven aralığında anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonunda, öğrencilerin müziksel aktiviteleri ile sosyal becerileri arasında anlamlı ve olumlu yönde bir ilişki saptanmıştır. Özellikle bireysel müzik etkinliklerinin, öğrencilerin, toplumsal yaşamda çok önemli olan sosyal becerilerine etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Beceri, Okul Müzik Eğitimi, Müzik Etkinlikleri.

¹ Bu çalışma, birinci yazarın yüksek lisans tez çalışmasına dayanmaktadır.

² Bilim uzmanı, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, gayretli.ismail@gmail.com, İstanbul-Türkiye, 0000-0002-1123-4289

³ Prof. Dr., Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, İstanbul-Türkiye, sakinci@marmara.edu.tr, 0000-0003-2987-8063

The Effect of Music Activities on Social Skills of Secondary School Students (Sakarya Province Karasu District Example)

Abstract

This research was carried out with the aim of revealing the effect of participation in musical activities on social skill levels of students studying in state secondary schools. It was arranged in accordance with the relational screening model. The population of the research is the 6th, 7th and 8th grade secondary school students from Sakarya province, Karasu district. The sample group consists of 273 randomly selected students (138 girls, 135 boys) from the 6th, 7th and 8th grade students of 3 secondary schools in the district. The data were collected in the fall semester of the 2019-2020 academic year. The "Student Information Form", which was designed to learn the demographic characteristics of the students and their participation in music activities, and the "Social Skills Scale" were applied to determine the social skills of the students. In the statistical analysis of the collected data, frequency, percentage, mean and standard deviation values were examined, and one-way analysis of variance was used with the t test in the comparison of the data. The results were evaluated at a significance level of $p < 0.05$ at a 95% confidence interval. At the end of the study, a significant and positive relationship was found between students' musical activities and social skills. It was concluded that especially individual musical activities have an effect on students' social skills, which are very important in social life.

Keywords: Social Skills, School Music Education, Music Activities

1. GİRİŞ

Sosyal beceri, insanların toplumsal yaşam içerisinde iletişim kurmalarında önemli bir etken olan ve toplumla uyumu sağlayan beceriler olarak ifade edilebilir. Yiğit'e (2008, s. 36) göre insanlar, sosyal beceri olarak tanımlanan beceriler sayesinde birbirleriyle iletişim kurarlar ve bu beceriler sayesinde bir arada yaşarlar.

Sosyal becerilerin temelleri ailede atılmaktadır. Aile içerisinde öğrenilen beceriler okulun ve çevrenin etkileriyle hayat boyu gelişip değişebilmektedir. Feldman' a (1992) göre, özellikle çocuklukla yetişkinlik arasındaki gelişimsel bir basamak olan ergenlik dönemi, bireyin yaşamında birçok değişimle karşı karşıya kaldığı en kritik dönemlerden biridir (aktaran Erdoğan, 2002, s. 2).

Yoğun bir şekilde fiziksel ve duygusal değişim dönemi olan ergenlikte, bireyin üzerinde ailesinin etkisinden çok akranları, internet, sosyal medya gibi diğer çevresel faktörler daha fazla etkin olabilmektedir. Olumlu ve olumsuz değişim ve gelişimlerin birlikte görülebildiği bu dönemde, eğitimcilerden, velilerden ve medyada yer alan haberlerden edinilen bilgilere göre, bu dönemde akran zorbalığı, şiddet, öğretmene şiddet, kural dışı davranışlara yönelme gibi olumsuz etkileşimler artma eğilimi göstermektedir.

Birey karakterini ve toplumsal davranışlarını daha çok çocukluk ve ergenlik dönemlerinde kazanmaktadır. Bu dönemlerin de büyük bir kısmı okullarda geçmektedir. Kocayürük' e (2000, s. 4) göre eğitimimizin en önemli eksiklerinden biri, çocuklara bu davranışları öğretememektir. Çocukların söz konusu kötü davranışlarından şikayet etmek yerine, onların ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde, uygun yöntemlerle eğitim sistemimizi yeniden yapılandırmak daha akılcı ve kalıcı bir çözüm yolu olacaktır.

Medya ve internet günümüzde hem çok faydalı hem de çok zararlı biçimlerde kullanılabilecek araçlardır. İnsanların, özellikle çevresel faktörlerden daha çok etkilenilen bir devre olan yetişkinlik öncesi diye adlandırdığımız ergenlik döneminde, ilgilerini ve enerjilerini sanatsal ve sportif faaliyetlere yönlendirmeleri toplumsal etkileşimleri ve insan ilişkilerindeki pozitif tutum için faydalı olabilir.

Albuz ve Özdemir'e (2007) göre okullarda görülen ve öğrencileri kural dışı davranışlara iten etmenler arasında çocukların çok yönlü yetiştirilmelerinin ihmal edilmesi, çağdaş eğitimin ayrılmaz bir parçası olan sanat eğitimine yeterince ve işlevsel olarak yer verilmemesi, okul yönetimlerinin sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif faaliyetlere yeterince ve dengeli olarak yer vermemesi sayılabilir. Gençler için önemli olan, kendilerini destekleyecek olumlu sosyal ortamı yakalayabilmektir.

Ergenlik dönemindeki gençler için olumlu sosyal ortamlar, sanatsal ve sportif etkinliklere yönlendirilmeleri ile sağlanabilir. Sanatsal faaliyetler bireyleri birbirine yaklaştırır. Sanatın herhangi bir dalında üreten ergen, yeniliklere açıktır, yaratıcıdır. Özgür düşünebilir. Ergenlik çağında olan gençlerin boş zamanlarını sanatsal faaliyetlerle değerlendirmelerini sağlayan unsurlardan birisi de, ders dışı müziksel etkinliklerdir (aktaran Apaydınlı ve Şentürk, 2012, s. 68).

Günümüzde sosyal becerinin önemini ve işlevlerini vurgulayan, sosyal becerilerin nasıl edinilebileceğini ve nasıl geliştirilebileceğini araştıran çalışmalar artmaktadır (Duran, M., Çeliköz, N., Topaloğlu, Ö., A., 2013, Güven, E., 2017, Kabasakal, Z., Çelik, N., 2010, Memiş, A. ve Memiş, A., U., 2013, Parlar, F., 2019, Sanır, N. ve Huy, A, 2019). Bu çalışmalar, sosyal becerilerin müziksel ve sportif etkinliklerle geliştirilebileceği konusunda yoğunlaşmaktadır.

Platon'un Politeia (Devlet) isimli eserinde değindiği gibi insan yetiştirmedeki yol, "Beden için idman ruh için müziktir. İkisinin de amacı kafamızı yetiştirmektir" (Çev. Eyüboğlu, S., Címcoz, M., A. 2010). Platon, beden ve ruh, ikisi de sağlıklı olursa insanın iyi yönde gelişeceğini düşünmektedir. Müziğin insanın ruhunda bu kadar etkisi var ise insanların oluşturduğu toplumun iletişiminde, düzeninde de etkisi kaçınılmaz olacaktır.

Çocuk ve gençlerin ruhsal ve fiziksel açıdan sağlıklı yetişkin bireyler olarak yetiştirilmesinde etkili olan sosyal beceriler ile müziğin bir ilişkisi olup olmadığını incelemek müzik eğitimcisi araştırmacılar için merak konusu olmuştur.

Bu doğrultuda, bu araştırmada “Öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ile müzik etkinliklerine katılımları arasındaki ilişki” aşağıda yer alan sorularla aranmıştır.

1. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeğinden aldıkları puanlar (olumlu - olumsuz) nasıldır?
2. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeğinden aldıkları puanlar ile sosyo-ekonomik durumları ve demografik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
3. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeğinden aldıkları puanlar ile müzik etkinliklerine katılım durumları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

2. YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Bu araştırma, tarama modellerinden ilişkisel tarama modeline uygun olarak düzenlenmiştir. İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir (Karasar, 2012, s. 81). Bu kapsamda, ortaokul öğrencilerinin müzik etkinliklerine katılım durumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini Sakarya ili Karasu ilçesi ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem grubu belirlenirken bir imam hatip ortaokulu ile sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel çevresi farklı, birbirinden uzak konumlarda olan iki devlet ortaokulu seçilmiştir. İmam hatip ortaokulundan 114, diğer iki devlet ortaokulundan ise 88 ve 71 olmak üzere toplamda 273 (138 kız, 135 erkek) öğrenci araştırmanın örneklem grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada, veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından hazırlanan öğrenci bilgi formu (Ek-1) ve Kocayörük (2000)'ün geliştirdiği Sosyal Beceri Ölçeği (Ek-2) kullanılmıştır.

Öğrenci bilgi formu

Öğrenci bilgi formunda, öğrencilerin demografik özellikleri ve öğrencilerin müzik etkinliklerine katılım durumlarını öğrenme amacı taşıyan 24 soru yer almaktadır. (Ek-1)

Sosyal Beceri Ölçeği

Kocayörük (2000) tarafından geliştirilen ölçek, dörtlü likert tipinde bir ölçektir. Öğrencilerin sosyal becerilerini ölçmeyi amaçlayan 20 adet sorudan oluşmaktadır. Ölçeğin güvenilirliği iç tutarlılık yöntemi ile test edilmiş ve Cronbach-Alfa katsayısı 0.75 olarak bulunmuştur. Ölçeğin geçerliliğine ise kapsam geçerliliği yöntemiyle bakılmıştır. Ölçek soruları, 5 uzman tarafından 5 üzerinden puanlanmış ve ortalama puan 4.5 çıkmıştır.

Verilerin İşlenmesi ve Analizi

Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 22.0 programı kullanılmıştır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı istatistiksel metotlardan frekans, yüzde, ortalama, standart sapma değerleri incelenmiş ve verilerin karşılaştırılmasında t testi ile One Way ANOVA testlerine başvurulmuştur. Sonuçlar % 95 güven aralığında anlamlılık $p < 0,05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın veri toplama aracı olan kişisel bilgi formu ve Kocayörük (2000) Sosyal Beceri Ölçeği kullanılarak elde edilen sonuçlar ve araştırmanın alt amaçları doğrultusunda bu sonuçların yorumları sunulmaktadır.

Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeğinden Aldığı Puanlara Ait Bulgular**Tablo 1.** Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeğinden Aldığı Puanlar

N			Minimum			Maksimum			Ort.			Ss.		
Sosyal Beceri Puanı			36,00			78,00			61,52			9,02		
SBP	n	%	SBP	n	%	SBP	n	%	SBP	n	%	SBP	n	%
36,00	2	,7	49,00	1	,4	59,00	8	2,9	69,00	12	4,4			
37,00	2	,7	50,00	2	,7	60,00	6	2,2	70,00	10	3,7			
38,00	1	,4	51,00	1	,4	61,00	12	4,4	71,00	12	4,4			
39,00	3	1,1	52,00	9	3,3	62,00	16	5,9	72,00	8	2,9			
43,00	3	1,1	53,00	6	2,2	63,00	6	2,2	73,00	9	3,3			
44,00	4	1,5	54,00	8	2,9	64,00	12	4,4	74,00	8	2,9			
45,00	1	,4	55,00	11	4,0	65,00	10	3,7	75,00	5	1,8			

46,00	2	,7	56,00	6	2,2	66,00	11	4,0	76,00	1	,4
47,00	6	2,2	57,00	10	3,7	67,00	14	5,1	77,00	2	,7
48,00	5	1,8	58,00	14	5,1	68,00	13	4,8	78,00	1	,4

Çalışmada uygulanan sosyal beceri ölçeğinden alınabilecek en düşük puan 20, en yüksek puan ise 80'dir. Bu uygulamada en düşük puanı da en yüksek puanı da alan öğrenci olmamıştır. Ancak ortalama puanların dağılımına göre öğrencilerin aldığı puanlar çoğunlukla ortalamanın üzerindedir.

Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanları ile Demografik Verilerin Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Öğrencilere ait demografik bulgular ile öğrencilerin sosyal beceri ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması bu başlığın altında sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin Sosyal Beceri Ölçeğinden Aldıkları Puanların Eğitim Görmekte Oldukları Okullara Göre Farklılaşma Sonuçları

Okul Adı	N	Ort.	Ss.	
Okul 1	88	62,38	8,42	
Okul 2	71	59,01	8,85	0,024*
Okul 3	114	62,41	9,36	

Çalışmada sosyal beceri düzeyi puanı ile eğitim görmekte oldukları okulların karşılaştırılmasına One Way ANOVA testi ile bakılmıştır. Tablo 2' de görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile okul arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Farklılığın tespiti için Tukey testi yapılmıştır. Okul2 ile okul3 arasında fark bulunmuştur ($p = 0,03 < 0,05$). Okul 2 sosyal beceri puanı ($ort = 59,01$) okul3 sosyal beceri puanından ($ort = 62,41$) düşük bulunmuştur.

Öğrencilerin sosyal beceri puanlarının cinsiyet, anne ve babalarının birlikte ya da ayrı olması, kimin yanında yaşadıkları, ekonomik durumları, ebeveynlerinin sağ ya da vefat etmiş olması ve öz ya da üvey olması ve anne ve babalarının eğitim durumlarına göre farklılaşmadığı tespit edilmiş ve bu sebeple tablolarına burada yer verilmemiştir.

Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanları ile Müzik Etkinliklerine Katılım Durumlarının Karşılaştırılmasına Ait Bulgular

Öğrencilerin herhangi bir müziksel etkinliğe katılım durumları ile sosyal beceri ölçeğinden aldıkları puanların karşılaştırılması bu başlığın altında sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Müzik Dersini Sevme Durumlarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Müzik Dersini Seviyor Musun?	N	Ort.	Ss.	p
Evet	226	62,11	8,63	0,018*
Hayır	47	58,68	10,35	

*p<0,05

Çalışmada sosyal beceri düzeyi puanı ile müzik dersini sevme durumunun karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 3’de görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile müzik dersini sevme sevmeme arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Müzik dersini sevenlerin sosyal beceri puanı (ort=62,11), müzik dersini sevmeyenlerin sosyal beceri puanına (ort=58,68) göre yüksek bulunmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Müzik Dinleyip Dinlememelerine Göre Farklılaşma Sonuçları

Müzik Dinler Misin?	N	Ort.	Ss.	p
Evet	267	61,82	8,84	0,001*
Hayır	5	48,00	7,91	

*p<0,05

Tablo 4, sosyal beceri düzeyi puanı ile müzik dinleme durumunun t testi ile karşılaştırılma sonuçlarını göstermektedir. Sosyal beceri düzeyi puanı ile müzik dinleme arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlıdır. ($p<0,05$). Müzik dinleyenlerin sosyal beceri puanı (ort=61,82), müzik dinlemeyenlerin sosyal beceri puanına (ort=48,00) göre daha yüksektir. Bu sonuçlardan yola çıkarak öğrencilerin müzik dinlemelerini desteklemek ve müzik dinleyen öğrenci sayısını arttırmanın sosyal beceri düzeylerinde olumlu bir yönde etki sağlayacağı söylenebilir.

Tablo 5. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Müzik Dinleme Sıklıklarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Müzik Dinleme Sıklığı	N	Ort.	Ss.	p
Her gün	163	62,67	8,58	0,002*
İki günde bir	37	58,73	9,00	
Haftada üç dört	49	61,49	8,66	
Haftada bir	14	62,14	10,58	
Ayda bir	5	56,60	10,69	
Hiç	5	48,00	7,91	

*p<0,05

Çalışmada sosyal beceri düzeyi puanının müzik dinleme sıklığının karşılaştırılmasına One Way ANOVA testi ile bakılmıştır. Tablo 5’de görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile müzik dinleme sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Her gün müzik dinleyenlerin

sosyal beceri puanı (ort=62,67) diğerlerine göre en yüksek bulunmuştur. Bir önceki tablonun sonucu ile paralel sonuçlar elde ettiğimiz bu tablo ekstradan bize müzik dinleme sıklığının da sosyal beceri ile etkileşim içerisinde olduğunu göstermektedir. Tablo incelendiğinde genel olarak müzik dinleme sıklığı arttıkça sosyal beceri düzeyinin de arttığı söylenebilir.

Tablo 6. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Konsere Gidip Gitmemelerine Göre Farklılaşma Sonuçları

Konsere Gitme Durumu	N	Ort.	Ss.	p
Giden	125	61,51	8,88	0,994
Gitmeyen	145	61,52	9,17	

Çalışmada sosyal beceri düzeyi puanı ile konsere gitme durumlarının karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 6’da görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile konsere gitme durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark çıkmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 7. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumlarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Okul Dışında Müzik Eğitimi Alma Durumu	N	Ort.	Ss.	P
Evet	20	65,70	7,49	0,031*
Hayır	253	61,19	9,06	

* $p<0,05$

Sosyal beceri düzeyi puanı ile okul dışı müzik eğitimi alma durumlarının karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 7’de görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile okul dışı müzik eğitimi alması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Okul dışı müzik eğitimi alanların sosyal beceri puanı (ort=65,70), okul dışı müzik eğitimi almayanlara (ort=61,19) göre daha yüksek bulunmuştur. Okul dışında müzik eğitimi alan öğrencilerin sosyal beceri puanlarının daha yüksek olmasının sebebi olarak; okul dışında müzik eğitimi alan çocukların almayanlara göre daha fazla müziksel etkinlik yapıyor olması gösterilebilir.

Tablo 8. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Ailede Müzik Aleti Çalan Olup Olmaması Durumlarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Ailede Müzik Aleti Çalan	N	Ort.	Ss.	p
Evet	89	63,47	8,77	0,013*
Hayır	184	60,57	9,01	

* $p<0,05$

Sosyal beceri düzeyi puanı ile ailede müzik aleti çalan olması durumlarının karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 8’de görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile ailede müzik aleti çalan arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Ailede müzik aleti çalanların sosyal beceri puanı (ort=63,47), ailede müzik aleti çalmayanlara (ort=60,57) göre daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 9. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Müzik Aletine Sahip Olma Durumlarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Müzik Aletine Sahip Olma Durumu	N	Ort.	Ss.	p
Var	156	61,59	9,02	0,867
Yok	117	61,41	9,05	

Çalışmada sosyal beceri düzeyi puanı ile müzik aleti olma durumlarının karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 9’da görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile müzik aleti olma durumu arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuçtan yola çıkarak öğrencilerin müzik aletine sahip olmalarına rağmen o müzik aleti ile etkileşim durumları belirsiz olduğunda müzik aletine sahip olmanın, öğrencilerin, sosyal beceri düzeylerine bir etkisi olmadığı söylenebilir.

Tablo 10. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Çalgı Çalma Durumlarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Siz Çalgı Çalıyor musunuz?	N	Ort.	Ss.	p
Evet	79	63,37	8,46	0,029*
Hayır	194	60,75	9,16	

* $p<0,05$

Çalışmada sosyal beceri düzeyi puanı ile çalgı çalıp çalmaması durumlarının karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 10’da görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile çalgı çalma arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Çalgı çalanların sosyal beceri puanı (ort=63,37), çalgı çalmayanlara (ort=60,75) göre daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuca göre öğrencilerin müzik aleti çalmalarını desteklemenin ve onları bu aktiviteye güdülemenin sosyal becerilerinde olumlu gelişmeler olmasını sağlayacağı söylenebilir.

Tablo 11. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Çalgı Eğitimini Aldıkları Yere Göre Farklılaşma Sonuçları

Çalgı Eğitimi Alan Yeri	N	Ort.	Ss.	p
Okul	41	63,61	8,51	0,766
Kurs	17	65,00	8,76	
Kendim	23	62,00	9,62	
Özel ders	3	65,00	9,17	
Diğer	4	60,00	8,04	

Sosyal beceri puanı ile çalgı eğitimini aldığı yer durumunun karşılaştırılmasına One Way ANOVA testi ile bakılmıştır. Tablo 11’de görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile çalgı eğitimini aldığı yer arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 12. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Çalgı Çalma İsteğine Göre Farklılaşma Sonuçları

Çalgı Çalma İsteği	N	Ort.	Ss.	p
İstiyor	191	62,66	8,10	0,001*
İstemiyor	61	57,46	10,40	

*p<0,05

Çalışmada sosyal beceri puanı ile çalgı çalma isteği durumlarının karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 12’de sosyal beceri düzeyi puanı ile çalgı çalma isteği arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p<0,05). Çalgı çalmak isteyenlerin sosyal beceri puanı (ort=62,66), çalgı çalmak istemeyenlere (ort=57,46) göre daha yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlar öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin sadece müziksel aktiviteyle ilişkili olmadığını müzik aleti çalma isteği ile de ilişkili olduğunu göstermektedir.

Tablo 13. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Yaşadıkları Bölgede Koro Olup Olmamasına Göre Farklılaşma Sonuçları

Bölgedeki Koro Varlığı	N	Ort.	Ss.	p
Var	150	61,87	9,21	0,480
Yok	123	61,09	8,81	

Çalışmada sosyal beceri düzeyi puanı ile bölgede koro olup olmaması durumunun karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 13’de görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile yaşadığı yerde koro olması arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır (p>0,05). Bölgede bir ya da birkaç koro bulunmasının, öğrencilerin korist olarak aktif katılımı veya koronun etkinliklerine, konserlerine gitmeleri sağlanmadığı sürece, öğrencilerin sosyal becerilerine bir etki etmediği anlaşılmaktadır.

Tablo 14. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Koroda Şarkı Söyleme Durumlarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Koroda Şarkı Söyleme Durumu	N	Ort.	Ss.	p
Söylüyor	26	63,42	5,42	0,258
Söylemiyor	247	61,32	9,31	

Çalışmada sosyal beceri düzeyi puanı ile koroda şarkı söylemesi durumunun karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 14’de görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile koroda şarkı söylemesi arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır (p>0,05). Tabloya göre koroda şarkı söyleyen öğrenci sayısının çok az olması sebebiyle çıkan sonucun normal olduğu düşünülmektedir.

Tablo 15. Öğrencilerin Sosyal Beceri Puanlarının Orkestrada Çalgı Çalma Durumlarına Göre Farklılaşma Sonuçları

Orkestrada Çalgı Çalma Durumu	N	Ort.	Ss.	p
Evet	12	63,42	6,50	0,457

Çalışmada sosyal beceri düzeyi puanı ile orkestrada çalgı çalma durumunun karşılaştırılmasına t testi ile bakılmıştır. Tablo 15’de görüldüğü gibi sosyal beceri düzeyi puanı ile orkestrada çalgı çalması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Bu tablonun sonucunun da Tablo 14’de olduğu gibi çalgı çalan öğrenci sayısının çalmayana göre çok az olması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal beceri ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde, öğrencilerin aldıkları puanların çoğunlukla ortalamanın üzerinde ve sosyal beceri puanı anlamlı seviyede yüksek çıkan okulun imam hatip ortaokulu olduğu görülmüştür. Bu sonuç, diğer iki okulun, adrese dayalı sisteme göre öğrenci alıyor olmasına karşın imam hatip ortaokullarının farklı çevrelerden ve genellikle başarı düzeyi yüksek öğrencileri alıyor olması ile ilişkili olduğunu düşündürmektedir.

Güven (2017)’in “12–14 Yaş Grubu Çocukların Müziğe İlişkin Tutumları İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” isimli araştırmasında da müziğe ilişkin tutum ve sosyal beceri arasında ve akademik başarı algısı, müziğe ilişkin tutum ve sosyal beceri düzeyleri arasında da pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu sonuçlarını elde etmiştir.

Öğrencilerin sosyal beceri puanlarının cinsiyet, anne ve babalarının birlikte ya da ayrı olması, kimin yanında yaşadıkları, ekonomik durum, ebeveynlerinin sağ ya da vefat etmiş olması, öz ya da üvey olması ve anne babalarının eğitim durumlarına göre farklılaşmadığı sonucu elde edilmiştir. Bu sonuç, ortaokul öğrencilerinin yaşları itibari ile ailelerinden ziyade akranları ve medya, internet gibi diğer çevresel faktörlerden etkilenmeye daha açık olmaları ile ilgilidir. Ancak yine Güven (2017)’in araştırmasında çıkan sonuç cinsiyet açısından kız öğrenciler lehine müziğe ilişkin tutumları ve sosyal becerilerinin daha yüksek olduğu yolundadır.

Çiftçi (2019)’nin “Sporun Orta Öğretim Öğrencilerinin Bedensel/Kinestetik Zeka ve Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi” isimli çalışmasında da kız öğrencilerin sosyal beceri puan ortalamaları erkeklere oranla daha yüksek çıkmıştır.

Savaş (2019) “7–12 Yaş Çocuklarda Etkinlik Temelli Görsel Sanatlar Eğitim Programının Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisi” isimli çalışmasında da etkinlik temelli görsel sanatlar eğitimi uygulanmış ve sonuç olarak öğrencilerin sosyal becerilerinde; cinsiyet, anne-baba hayatta olması, herhangi bir

sanat/spor faaliyetlerine katılması ve dominant el kullanımı değişkenlerine göre ön test ve son test puanları arasında son test lehine fark görülmüştür.

Müzik dersini seven öğrencilerin sosyal beceri puanları, müzik dersini sevmeyen öğrencilerin puanlarından yüksektir. Bu sonuçtan da müzik dersini seviyor olmakla sosyal beceri arasında bir ilişki olduğu ortaya çıkmaktadır. Yani sosyal becerileri yüksek öğrencilerin müzik dersini sevdiği ya da müzik dersini seven öğrencilerin sosyal becerilerinin de yüksek olduğu düşünülmektedir. Her iki durumda da müzik dersinin desteklenmesi ve sevmeyen öğrencilerin de dersi sevmeleri için çaba gösterilmesi öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri açısından faydalı olacaktır. Bu noktada, öğretmen niteliği de önemli olmaktadır.

Müzik dinleyen öğrencilerin sosyal beceri puanı (ort=61,82), müzik dinlemeyen öğrencilerin sosyal beceri puanına (ort=48,00) göre daha yüksektir. Ayrıca öğrencilerin müzik dinleme sıklığına göre de sosyal beceri ölçeğinden aldıkları puanların artış gösterdiği görülmektedir. Bu sonuçlara bağlı olarak öğrencilerin müzik dinlemelerini desteklemenin ve müzik dinleyen öğrenci sayısını arttırmanın sosyal beceri düzeylerinde olumlu bir yönde etki sağlayacağı söylenebilir. Ders içeriğinde olan dinleme etkinliklerinin güncel olması öğrencilerin ilgisini çekmesi bakımından da önemlidir. Müzik dersi bu konuda, öğrencilerin dinleyebilecekleri, hoşlarına gidebilecek müzik türleri ve sanatçıları keşfetmeleri açısından önem taşımaktadır. Bu sebeple öğrencilerin, müzik dinleme sıklıklarını arttırmak hatta hiç dinlemeyen öğrencilerin müzik dinlemelerini sağlamak, sosyal becerilerine katkı sağlayacaktır.

Öğrencilerin konsere gidip gitmeme durumları ile sosyal beceri ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde aralarında anlamlı bir ilişki görülmemiştir. Araştırma yapılan bölgenin küçük ve şehir merkezinden uzak bir ilçe olması, düzenlenen etkinliklerin genellikle amatör müzik topluluklarının niteliği çok önemsenmeyen etkinlikler olması ve etkinlik sayısının oldukça az olmasının bu sonucun sebepleri olabileceği düşünülmektedir. Müzik dinleme ve sosyal beceri arasında anlamlı bir ilişki olduğuna göre konsere gitme durumu ile sosyal beceri arasında anlamlı bir ilişki olması beklenirdi. Ancak, yukarıda belirtilen hususlar nedeniyle anlamlı bir ilişki çıkmadığı düşünülmektedir.

Öğrencilerin okul dışında müzik eğitimi almaları ile sosyal beceri ölçeğinden aldıkları puanlar incelendiğinde, okul dışında müzik eğitimi alan öğrencilerin, almayan öğrencilere göre sosyal beceri puanlarının daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu, araştırmanın problemi açısından en önemli sonuçlardan biridir. Okul dışında müzik eğitimi alan öğrencilerin daha çok müziksel aktivitenin içerisinde bulunmalarından dolayı sosyal beceri puanlarının daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanmaktadır. Yine Güven (2017)'in çalışma sonucu da bu araştırmanın sonucunu desteklemekte ve çalışmada enstrüman çalanların ve bir müzik kursu aldığını belirten öğrencilerin müziğe ilişkin tutum ve sosyal becerilerinin daha yüksek olduğu sonucu elde edilmiştir.

Ailesinde müzik aleti çalınan öğrencilerin sosyal beceri puanları, müzik aleti çalan olmayan öğrencilerden daha yüksek çıkmıştır. Ailede müzik aleti çalanların varlığı, daha çok müziksel etkinliğe şahit olduklarını veya müzik aleti çalmayla bağlantılı olarak sosyal becerisi yüksek aile bireylerine sahip olduklarını akla getirmektedir.

Öğrencilerin herhangi bir müzik aletine sahip olması ile sosyal beceri puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu sonuç, herhangi bir müziksel aktivite içerisinde bulunmadan sadece müzik aletine sahip olmanın etkili olamayacağını bir çeşit kanıttır.

Araştırmanın problemi açısından önemli sonuçlardan biri de, çalgı çalan öğrencilerin sosyal beceri puanlarının çalgı çalmayan öğrencilerden yüksek olmasıdır. Maddi imkânsızlıkları olan öğrenciler de düşünüldüğünde, okullardaki müzik derslerinde, öğretmenlerin kendi uzmanlığındaki çalgıların eğitimini vermesi hem çocukların sosyal becerilerine hem de müzik kültürü ve becerisi yüksek bireyler yetiştirilmesine katkı sağlayacaktır.

Öğrencilerin yaşadıkları bölgede bir koronun olup olmaması ile sosyal beceri puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Öğrencilerin şarkı söyleyebilecekleri ve akranları ile sosyal etkileşimde bulunabilecekleri imkanlara sahip olmamaları nedeniyle sosyal beceri puanlarına bir etki sağlamaması da doğal bir sonuçtur.

Sonuç olarak bu çalışma, araştırmaya katılan öğrencilerin sosyal beceri ölçeğinden aldıkları puanlarının ortalamasının üzerinde olduğunu ve müziksel etkinliklere katılan öğrencilerin sosyal becerilerinde olumlu etki sağladığını ortaya koymuştur.

5. ÖNERİLER

Etkinlik ve çalışmaların yapılabilmesi için eğitim kurumlarında gerekli fiziki şartlar sağlanmalı, öğretmen nitelikleri önemsenmeli ve ders saatleri etkinlik ve çalışma yapabilecek şekilde ayarlanmalıdır.

Müzik dinleyen öğrenci sayısını arttırmanın ve öğrencilerin müzik dinlemelerini sağlamanın yollarından biri de müzik dersinin haftalık saatinin arttırılması ve ders içeriklerinde zaten olan dinleme etkinliklerinin zenginleştirilmesidir. Ders içeriğinde olan dinleme etkinliklerinin güncel olması öğrencilerin ilgisini çekmesi bakımından önemlidir.

Müzik dersinin öğrencilerin müzik dinleme sıklıklarını arttırabilmek amacıyla şekillendirilmesi ve derste dinleme etkinliklerinin arttırılması, öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine olumlu katkılar sağlayacaktır.

Küçük yerleşim birimlerinde profesyonel müzik topluluklarının etkinlikler düzenleyebilmesi için gerekli fiziki koşullar sağlanmalı ve maddi olanakları kısıtlı olanların da katılabilmeleri için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.

Okul dışında, maddi yetersizlikten veya çevresinde müzik eğitimi veren çeşitli kurumlar olmadığından müzik eğitimi alamayan öğrenciler için, Türk Milli Eğitimi'nin temelindeki eşitlik ilkesi doğrultusunda, okullarda müzik eğitimi ve destekleme yetiştirme kursları ile egzersiz programları daha etkili hale getirilmelidir.

Sonuç olarak, eğitimde eşitlik ilkesini de göz önünde bulundurarak;

- ✓ Ortaokullarda müzik dersinin ders saatinin arttırılması,
- ✓ Ders öğretmeninin niteliklerinin sorgulanması,
- ✓ Okul idarecilerinin müzik dersinin sosyal beceri gelişimi yönünden de bakış açısının pozitif yönde eğiliminin sağlanması,
- ✓ Velinin ve öğrencinin gözünde müzik dersinin önem ve değerinin anlaşılması,
- ✓ Öğrenciler tarafından gelecek yaşamları için müzik, resim gibi kültürel ve sanatsal derslerin akademik başarı ile eşit düzeydeki öneminin kavranması,yetişen nesillerin yetişmesine ve toplumsal gelişim düzeyine katkı sağlayacaktır.

---

5. KAYNAKÇA

- Albuz, A. & Özdemir, N. (2007). 2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programının Genel Eğitimde Şiddetin Önlenmesine Yönelik Rolü, İşlevi Ve Önemi. Ankara: III. Ulusal Sanat, Eğitim Ve Şiddet Sempozyumu (19-21 Kasım).
- Apaydınlı, K. & Şentürk, N. (2012). Ders Dışı Sosyal (Müziksel) Etkinliklerin Genel Lise Öğrencilerinin Kural Dışı Davranış Gösterme Eğilimlerine Etkileri. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education* dergisi. 1. 67-79.
- Çiftçi, Y. B. (2019). Sporun Orta Öğretim Öğrencilerinin Bedensel/Kinestetik Zeka ve Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi. Konya: T. C. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Duran, M., Çeliköz N., Özdemir, A. (2013). Determination of Secondary Students' Social Skill Levels, *Inonu University Journal Of The Faculty Of Education*. 14-2. 121-137.
- Erdoğan, F. (2002). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinde Sosyal Becerilerin Sosyo-Ekonomik Düzey, Cinsiyet ve Yaş ile İlişkisi. Ankara: T.C. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Rehberlik ve Psikolojik Danışma Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Feldman, R. S. (1992). *Elements of Psychology*. New York: McGraw-Hill.
- Güven, E. (2017). 12–14 Yaş Grubu Çocukların Müziğe İlişkin Tutumları İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Ankara: T.C. Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Kabasakal, Z., Çelik, N. (2010). The Effects of Social Skills' Training on Elementary School Students' Social Adjustment, *Elementary Education Online (İlköğretim Online)*. 9(1). 203-212. 07.09.2020 tarihinde <http://ilkogretim-online.org.tr> adresinden alındı.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik.
- Kocayörük, A. (2000). İlköğretim Öğrencilerinin Sosyal Becerilerini Geliştirmede Dramanın Etkisi. Ankara: T. C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Memiş, A., Memiş, U. A. (2013). Gender, Achievement and Social Skill. *Karaelmas Journal of Educational Sciences*. 1. 43-49.

- Parlar, F. (2019). Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi Yatkınlıkları İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişki. Trabzon: Trabzon Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.
- Platon. (2010). Politeia (Devlet). Çev. Sabahattin Eyüboğlu, M. Ali Cımcoz. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Sanır, N., Huy, A. (2019). Lise Öğrencilerinin Spor Yapma Durumlarına Göre Stresle Başa Çıkma Yöntemleri ve Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi. International Journal of Mountaineering and Climbing. 2(1). 1-5.
- Savaş, H. (2019). 7–12 Yaş Çocuklarda Etkinlik Temelli Görsel Sanatlar Eğitim Programının Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisi. İstanbul: T. C. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Yüksek Lisans Tezi.
- Yiğit, R. (2008). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin Depresyon Ve Sosyal Beceri Düzeylerinin Benlik Saygısı Ve Bazı Değişkenler Açısından Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Konya: T.C. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bilim Dalı. Doktora Tezi.

Extended Abstract

This research was carried out with the aim of revealing the effect of participation in musical activities on social skill levels of students studying in state secondary schools. It was arranged in accordance with the relational screening model. The population of the research is the 6th, 7th and 8th grade secondary school students from Sakarya province, Karasu district. The sample group consists of 273 randomly selected students (138 girls, 135 boys) from the 6th, 7th and 8th grade students of 3 secondary schools in the district. The data were collected in the fall semester of the 2019-2020 academic year. The "Student Information Form", which was designed to learn the demographic characteristics of the students and their participation in music activities, and the "Social Skills Scale" were applied to determine the social skills of the students. In the statistical analysis of the collected data, frequency, percentage, mean and standard deviation values were examined, and one-way analysis of variance was used with the t test in the comparison of the data. The results were evaluated at a significance level of $p < 0.05$ at a 95% confidence interval.

It has been an issue of concern for music educator researchers to study whether there is a relation between social skills that are effective in raising children and youth as mentally and physically healthy adults and the music. To this respect, in this research the relation between social skills of students and their participation to music activities are sought through the following questions.

1. How are the students' scores got from Social Skills Scale?
2. Is there a significant relation between the students's scores got from Social Skills Scale and socio-economic circumstances along with demographic qualifications?
3. Is there a significant relation between the students' scores got from Social Skill Scale and their participation situation to music activities?

The findings of the research conducted by way of relational screening model are set forth as follows.

The lowest score can be gotten from the Social Skill Scale which is applied in the research is 20 while the highest is 80. In this application there is no student to get both the lowest score and the highest score. However the students' scores are mostly higher than the average.

Statistically significant difference between the score of social skill level and school has been found ($p < 0,05$).

Statistically significant difference between the score of social skill level and loving or not loving the music lesson has been found ($p < 0,05$).

The difference between the score of social skill level and listening to music is statistically significant ($p<0,05$). Social skill score of those who listens to music (avg=61,82) has been found higher in comparison to those who does not listen to music (avg=48,00).

Statistically significant difference between the score of social skill level and frequency of listening to music has been found ($p<0,05$).

Statistically significant difference between the score of social skill level and having out-of-school music education has been found ($p<0,05$).

Statistically significant difference between the score of social skill level and family members who plays a musical instrument has been found ($p<0,05$).

Statistically significant difference between the score of social skill level and playing a musical instrument has been found ($p<0,05$). Social skill score of those who play a musical instrument has been found higher (avg=63,37) in comparison to those who does not play a musical instrument (avg=60,75).

At the end of the study, a significant and positive relationship was found between students' musical activities and social skills. It was concluded that especially individual musical activities have an effect on students' social skills, which are very important in social life.